

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/216/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

403/2012. (XII. 19.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2012. március 21-én előterjesztett panaszja alapján indult eljárásban a 2012. december 19-én megtartott zárt ülésén – dr. Féja András testületi tag és dr. Kádár András Kristóf testületi tag részleges különvéleményével – született állásfoglalását

m e g k ü l d i   a z   O r s z á g o s   R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k,

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2012. március 21-én elektronikus úton terjesztette elő panaszát – amelyet ugyanezen beadványában aláírásával is megerősített – a Testületnél a vele szemben 2012. március 14-én foganatosított rendőri intézkedés, illetőleg annak elmulasztása miatt.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2012. március 14-én M. Város Önkormányzata az 1848/49-es forradalom és szabadságharc emlékére ünnepséget tartott. A megemlékezés 18 órára volt meghirdetve, melynek szónoka a város polgármestere volt.

A panaszos jelezte a Testület felé, hogy a város vezetőjével illetve a városvezetéssel hosszabb ideje konfliktusban áll, mivel – állítása szerint – több esetben leleplezte a polgármestert, valamint számos büntetőeljárást is indított ellene. A panaszos ezt követően példákat hozott fel arra, hogy mikor és hogyan került sor vele szemben rendőri intézkedésre a polgármester ráhatása alapján. A panaszos szerint az esetek magas száma és körülményei alapján

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

egyértelmű, hogy a rendőrkapitányságon nem a jogszabályi előírások szerint járnak el, hanem a polgármesternek kívánnak megfelelni.

A panaszos úgy folytatta, hogy 2012. március 14-én ismét rendőrök vitték el az önkormányzat rendezvényéről, ahol megdöbbenésére mindössze „(szándékosan?)” négy fővel képviseltette magát a rendőrség, holott a panaszos megítélése szerint tudták, hogy a polgármester beszédekor véleményt fog nyilvánítani, aminek következtében olyan esemény várható – nem a panaszos részéről – amely rendőri intézkedést tehet szükségessé. A panaszos ezt követően korábbi esetekre – kiemelve egyet – utalt vissza.

A panaszos ezután négy rendőrt nevezett meg (rendőrkapitány, a rendőrkapitányság közrendvédelmi osztályának vezetőjét, a rendőrkapitányság közrendvédelmi osztály vezetője helyettesét, valamint egy – név nélkül – nyomozót), akik a rendezvénytől 70-80 méterre voltak jelen a helyszínen, olyan helyen, ahonnan – a panaszos szerint – nem volt igazán rálátás a rendezvényre „(szándékosan?)”.

A panaszos előadta, hogy a rendezvény előtt M. Város Cigány Kisebbségi Önkormányzata képviselője (a továbbiakban: CKÖ elnöke) (a panasz szerint „a polgármester egyik jobb keze”) a rendezvény előtt már odament hozzá és belékött, inzultálni kezdte. A panaszos véleménye szerint ezt azért tette, hogy jogellenes magatartást provokáljon ki tőle, aminek következményeként eltávolíthatják a helyszínről. A panaszos szerint „ez nem jött be”, a CKÖ elnöke mégis azt mondta, hogy hívja a rendőröket. A panaszos megjegyezte, hogy ennek ellenére a CKÖ elnöke nem a rendőrök felé indult, hanem egy csoport tagjaihoz ment („akik tudottan a polgármester rajongói és szimpatizánsai”), akikkel beszélt valamit. A panaszos ezt a momentumot azért tartotta fontosnak megemlíteni, mert ezen csoport egyik tagjától érte később az inzultus, aminek következtében rendőri segítséget kért.

Az ünnepi műsor első felében iskolások adtak elő műsort, majd a polgármestert konferálták fel, hogy mondja el beszédét, amikor is a panaszos sípjába fújta és hangos véleménynyilvánításba kezdett.

Ekkor egy idős hölgy – akihez korábban a CKÖ elnöke odament – inzultálni kezdte a panaszost és a sípot is ki akarta venni a kezéből. A panaszos felhívta a hölgy figyelmét arra, hogy magatartásával a szabad véleménynyilvánítás jogának gyakorlásában akadályozza. Erre a CKÖ elnöke „magából teljesen kivetkőzve” megjelent és a panaszost „nyakánál fogva” lökdösni kezdte és a kezében lévő kamerába is belecsapott. A panaszos közben rendőri segítségért kiállított, de „egy szavuk sem volt” hozzá.

A panaszos ezek után előadta, hogy négy rendőr közül L. J. r. százados (a továbbiakban: L. J. r. százados) bemutatkozott, illetve igazolta magát és megkérdezte a panaszostól, hogy ő kért-e segítséget, valamint, hogy mi történt. A panaszos ennek hatására pár szóban elmondta a történeteket, majd L. J. r. százados igazoltatta – mely során lekérte adatait – és erősítést kért. A panaszos ebből arra gondolt, hogy jogait, véleménynyilvánítását kívánják ezzel biztosítani.

A panaszos folytatta véleménynyilvánítását, amikor is a rendőrkapitány rászólt, hogy fejezze be azt, mert rendőri intézkedés folyik. A panaszos ezt szóvá tette és közölte, hogy a véleménynyilvánítás szabadságával él, amit folytatott is tovább. Ekkor a rendőrkapitány és G. F. r. százados (a továbbiakban: G. F. r. százados) megragadta és – úgy, ahogy korábban a

CKÖ elnöke – megrángatta őt, valamint véleménynyilvánítását megakadályozta. A panaszost agresszíven elrángatták a helyszínről, majd letépve róla a kabátját kb. 70 méteren keresztül oda vitték, ahol korábban a rendőrök tartózkodtak.

A panaszost figyelmeztetés, felszólítás és jogsértésre való hivatkozás nélkül ragadták meg és vitték el a helyszínről, az intézkedést pedig nem vette át a rendőrkapitány és G. F. r. százados L. J. r. századostól.

A panaszossal 5-6 perc elteltével közölte csak G. F. r. százados, hogy intézkedés alá vonja garázdaság, rendzavarás miatt, merthogy a panaszos megzavarta „másik 500 ember nyugalma”. A panaszost megbilincseltek és előállították a rendőrkapitányságra, ahol „megmotozták”, majd személyes tárgyai elvétele után egy cellába zárták.

A panaszos rögzítette, hogy úgy volt, hogy láttelel felvételére elviszik, tekintve, hogy látható volt, hogy nyaka piros a rángatástól. A rendőrkapitányság vezetője ezt „lefújta” azzal, hogy az beleszámítana az előállítás idejébe, ami miatt az előállítás elhúzódna, ezért arra nem is került sor. A panaszos ezt úgyszintén kifogásolta, megítélése szerint ugyanis a láttelel bizonyította volna, hogy vele szemben bűncselekmény történhetett.

Előállításakor a panaszos közölte G. F. r. századosal, hogy a transzparensz neki van támasztva az épület – Ifjúsági Centrum – falának. G. F. r. százados a rendőrkapitányságon azt közölte a panaszossal, hogy ott nem talált semmit. Miután a rendőrségről a panaszos visszament a helyszínre és bement a középületbe (Ifjúsági Centrum), ott már csak transzparensz két rúdját találta, a vásznakat „letépték” róla. A panaszos szerint G. F. r. századosnak meg kellett volna találnia a magántulajdonát képező tárgyakat.

A panaszos szerint az intézkedő rendőrök teljesen szakszerűtlenül biztosították a rendezvényt és jogszerűtlenül állították elő, illetve jártak el vele szemben.

2) A panaszos 2012. április 29-én megküldte panaszának kiegészítését a Testület kérdései alapján, amely a következő releváns adatokat tartalmazza.

A panaszos a véleménye kinyilvánítása módját úgy jellemezte, hogy az kulturált volt és a következőképpen történt: „*Diktátor*”, majd sípjába fújta, „*Nincsen akkreditálva polgármester úr, nem adok szót!*”, „*Diktátor*”, majd ismét sípjába fújta, „*Törvénytípró!*”, majd újfent sípjába fújta a panaszos. Ezek után érte atrocitás egy idős hölgy, és a CKÖ elnöke részéről.

Azon kérdésre, hogy miképpen folytatta a véleménynyilvánítását a rendőri intézkedés alatt a panaszos a következőket rögzítette: „Nem történt rendőri intézkedés!”. A panaszos úgy folytatta, hogy a rendőrség ugyan segítségkérésére megjelent, de intézkedésbe nem kezdett, azaz a panaszos azt nem tapasztalta. L. J. r. százados mindössze azt kérdezte meg a panaszostól, hogy mi történt – amit ő elmondott –, majd annyit tett, hogy rádión beszélt valakivel arról, hogy menjenek az Ifjúsági Centrum bejáratához. L. J. r. százados nem kérte el a panaszos személyigazolványát, nem tett semmit, tehát rendőri intézkedést vele szemben nem folyt és ilyet nem is közölt. A panaszos rögzítette, hogy az általa készített felvételen hallható, hogy a megérkező rendőröktől kéri jogainak biztosítását, mire azt a választ kapta, hogy „biztosítjuk”. A panaszos, mivel „biztosították jogait”, ismét a sípjába fújta és azt kiáltotta a polgármester felé, „*Diktátor!*”. Erre szólt oda a panaszoshoz egy „civil ruhás

kopasz szemüveges illető”, hogy rendőri intézkedés folyik, ezért fejezze be a „műsort”. Ezen férfival ezután néhány perces szóváltásba keveredett a panaszos, majd azt kiáltotta: „Törvénytíprók, mint a polgármester és a rendőrsége!”.

A polgármester mindeközben az ünnepi beszédétől elért és a panaszos személyével kapcsolatban tett megjegyzéseket. Mire a panaszos újfent véleményének adott hangot: „Törvénytípró! Diktátor! Szégyellje magát nyakkendő igazító, köpködő, anyázó!”. A „civil ruhás kopasz szemüveges illető” ismét felhívta a panaszos figyelmét arra, hogy fejezze be véleménynyilvánítását a rendőri intézkedés közben. A panaszos erre közölte, hogy „mit intézkednek”, ezzel utalva arra, hogy „semmilyen intézkedés nem folyik”. A polgármester eközben továbbra is a panaszos személyére tett megjegyzéseket, mire a panaszos a következőkkel szembesítette: „Rágalmazó, köpködő, nyakkendő igazító, anyázó! Nem szégyelli magát?!”. Ekkor a civil ruhás illető és egy egyenruhában levő személy „elrángatta” a panaszost a helyszínről, mindeközben ő tovább kiabált.

Az előállítás időtartama másfél óra volt, melynek során egy ügyszám nélküli „Tájékoztatót”, „Igazolást” és „Jegyzőkönyvet” kapott a panaszos. A panaszos rögzítette, hogy előállítása okáról panaszja kiegészítéséig nincsen tudomása, olyan dokumentumot, amelyen az szerepelne, nem kapott.

A panaszos előadta, hogy a rendőrkapitányságra vitték, ahol kb. 20 percet töltött bilincsben, majd miután levették azt, ruházatát átvizsgálták, megmotozták, bizonyos tárgyakat elvettek tőle és egy előállító helyiségbe tették, ahol szabadon bocsátásáig tartózkodott. A panaszos rögzítette, hogy sem az őt ért „incidens” tárgyában, sem pedig annak kapcsán, hogy őt előállították, nem hallgatták meg.

A panaszos úgy pontosította előadását, hogy nem a testi kényszer alkalmazása miatt, azaz nem a rendőrök részéről érte őt sérülés, hanem a CKÖ elnöke részéről. Szabadon bocsátása után már nem ment el látellelet felvetetni, mivel akkor az már oka fogyottá vált, hiszen több mint két óra elteltével „már nem látszik meg az, hogyha a valakit a nyakánál fogva lökdösnek”. A panaszos szerint akkor kellett volna elvinnie őt a rendőrségnek, amikor őt bevitték, amiről elmondása szerint szó is volt, de a rendőrkapitány „lefújta” azt. A panaszos hangot adott azon véleményének, miszerint kötelessége lett volna a rendőröknek őt elvinni a látellelet felvételére, hiszen az egy felmerült bűncselekmény gyanúját megalapozó bizonyíték lett volna.

A panaszos beadványához mellékelte az előállított/elővezetett személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatót, az előállítás jogalapját és időtartamát rögzítő igazolást, valamint a jegyzőkönyvet letéti tárgyakról, továbbá egy, a M. Rendőrkapitányságnak címzett feljelentését. A Testület az első két irat részletes ismertetésétől azért tekint el, mert azok tartalma megegyezik a II. részben ismertetésre kerülő dokumentumokkal, az utóbbi kettőtől pedig azok irrelevanciájának, illetve a Testület hatáskörének okán.

3) A panaszos 2012. június 4-én újfent kiegészítette panaszát, amelyben kifejezésre jutatta azt, hogy az ellene megtett rendőrségi feljelentés megítélése szerint „súlyosan hamis, valótlán adatokat” tartalmaz, amely adatok rámutatnak az előállítás jogszerűtlenségére. A panaszos szerint a „feljelentés elhallgatja azt a döntő tény”, hogy ő kért rendőri intézkedést.

A panaszos szerint a videofelvételen látható, illetve hallható, hogy milyen szavak hangoztak el a polgármester megjelenésekor, azok nem voltak trágárok, gyalázkodóak stb., amelyen mások megbotránkozhattak, a garázdaság szabálysértésének tényállási elemeit kimeríthették, megalapozhatták. Az, hogy a panaszos véleménynyilvánítási joga gyakorlása némelyekben ellenérzést szült, az természetes.

A panaszos a beadvány további részében az ellene megtett feljelentéssel kapcsolatban fogalmazott meg bírálatot, illetve azt minősítette, valamint a szabad véleménynyilvánítás gyakorlásának természetével kapcsolatosan ismertette álláspontját, továbbá a CKÖ elnökének magatartását részletezte (aki ellen a panaszos feljelentéssel élt).

A panaszos szerint a rendőröknek látniuk és hallaniuk kellett volna a vele szemben történeteket. A panaszos ismételten azt hangoztatta, hogy rendőri intézkedés nem történt, az eset helyszínéről a konfliktus részeseit is hagyták elmenni, és a panaszost sem vonták intézkedés alá, illetve L. J. r. századossal érkező személy – akinek ruházatán „POLICE-RENDŐRSÉG” felirat volt – annyit közölt vele, hogy biztosítják a jogait. L. J. r. százados a panaszost „nem szólította fel semmire”.

A panaszos a beadványához újból csatolta a M. Rendőrkapitánysághoz címzett, 2012. március 19-én kelt feljelentését, valamint a M. Városi Bírósághoz szabálysértési ügyben benyújtott „védekezését, bizonyítási indítványt”. A Testület jelen iratok ismertetésétől eltekint, figyelemmel hatáskörére.

4) A panaszos 2012. július 4-én újabb beadványt juttatott el a Testülethez, amelyben tájékoztatást nyújtott arról, hogy 2012. június 15-én „koholt adatokat tartalmazó rendőrségi feljelentés, és hamis rendőri tanúvallomások alapján” az első fokú bíróság a garázdaság, és a rendzavarás szabálysértések elkövetését állapította meg terhére, és marasztalta el őt. A panaszos szerint „a bíróság megsértette az eljárásjogot és súlyos szakmai hibákat vétve hozta meg ítéletét (amely alapos indoklást nem is tartalmazott), mely okokból bírósági titkár elfogultságának a gyanúja igencsak megalapozódott”.

A panaszos ezt követően a 2012. június 15-ei bírósági tárgyaláson elhangzottak egyes részleteit ismertette, minősítve mind a rendőrségi tanúk, mind pedig a civil tanúk előadását, valamint hivatkozott arra, hogy a bírósághoz milyen iratokat (bírósági határozatok, ORFK határozat, Testület állásfoglalása) csatolt be, amely dokumentumok mind azt alapozták meg, hogy a panaszos alkotmányos alapjogával élt.

A panaszos jelezte beadványában, hogy két további felvételt küldött meg a Testület részére. Ezek közül az egyik a panaszos diktafonjának felvétele, amely úgyszintén tartalmazza a történeteket – a bilincselés végrehajtását, és azt is, amikor a panaszos a helyszínen kéri, hogy a rendőrség őrizze meg a helyszínen maradt transzparensét. A másik felvétel a CKÖ elnökével folytatott beszélgetést tartalmazza, illetve egy további felvétel a rendőrkapitányságon készült, amely azt bizonyítja, hogy a panaszos transzparensével nem foglalkoztak.

5) A panaszos 2012. július 23-án újabb elektronikus levelet küldött a Testületnek, amely a már hivatkozott bírósági tárgyalásról készített hangfelvétel írásos jegyzetét tartalmazza. A panaszos jelezte, hogy a dokumentumot a bíróságnak is átadta a jegyzőkönyv módosítása okán. A Testület hatásköre a rendőri intézkedések alapjogi szempontú vizsgálatára terjed ki,

ezért a panaszos által a szabálysértési ügy bírósági tárgyalásáról készített hanganyagot és annak saját maga által lejegyzetelt változatát sem tartotta indokoltnak ismertetni a Testület.

6) A Testület részére 2012. augusztus 5-én a panaszos megküldte a Pécsi Törvényszék, mint másodfokú bíróság ítéletét (melyet a Testület jelen állásfoglalás I. pont 9. alpontjában ismertet), a M. Városi Bíróság bírósági titkárának tájékoztató levelét, illetve hivatkozott egy korábbi tárgyalás jegyzőkönyvére. A panaszos utalt arra, hogy megítélése szerint a jegyzőkönyvben foglaltak kimerítik a közokirat hamisítás bűncselekményét. A megküldött ítélet kapcsán előadta, hogy azt úgy kapta meg, hogy: „az elsőfokú tárgyalás ítéletét nem kaptam meg és a másodfokú tárgyalásról nem tudtam semmit, így a fellebbezésemet sem tudtam kifejteni”.

A panaszos kitért arra, hogy a „hamis feljelentés, a hamis tanúvallomások, a hamis tárgyalási jegyzőkönyv miatt büntető feljelentéseket” fog tenni. A panaszos kérte a Testületet, hogy azon információk birtokába vegye figyelembe a bírósági ítéleteket, hogy azok „nem valós tények alapján, és nem helyes értelmezés alapján fogantak”.

A panaszos ezt követően hivatkozott, illetve idézett a Testület 153/2009. (VI. 3.) számú állásfoglalásából, valamint a Testület 2009. év májusi hírlevelének 8. oldaláról (*„... a Panasztestülethez a március 15-én történt rendőri intézkedésekkel kapcsolatban. ... A bizottsági ülésen Szabó Máté, az állampolgári jogok országgyűlési biztosa arról beszélt, hogy polgári engedetlenségnek tartja a bekiabálást, és szerinte a rendőröknek bocsánatot kellene kérniük azoktól, akiket emiatt vontak eljárás alá. «”*).

7) A panaszos 2012. augusztus 14-én továbbított panasz-kiegészítése mellékleteként a Testület rendelkezésére bocsátotta a M. Városi Bíróság 2012. június 15-én megtartott nyilvános tárgyalásán meghozott végzését (amelyet a Testület jelen állásfoglalás I. pont 9. alpontjában ismertet).

A panaszos visszautalt a 2012. augusztus 5-én kelt levelére, valamint előadta, hogy 2012. augusztus 6-án vált számára nyilvánvalóvá az, hogy a M. Városi Bíróság az első fokú ítéletet nem küldte meg számára. A panaszos költői kérdést fogalmazott meg: „Hogyan nyújthattam volna fellebbezésem, mikor az ítéletet nem küldték ki? Másodfokon, pedig ezt hogyan nem vették észre? Ilyen fokú eljárásjogi hibák hogyan történhettek meg? Döbbenet!” A panaszos ezt követően az első fokú ítéletet kritizálta.

8) A panaszos 2012. szeptember 13-án továbbított panasz-kiegészítésében egy büntetőügy (CKÖ elnökével szemben a panaszos által tett feljelentés alapján indult) nyomozás iratira hivatkozva kérte a Testületet az összes tanúvallomás jegyzőkönyvének bekérésére, illetve kifejezetten idézett egy tanúvallomásból.

9) A panaszossal szemben indult szabálysértési ügy kapcsán a M. Városi Bíróság 2012. június 15-én kelt végzésében megállapította, hogy a panaszos elkövette a garázdaság és rendzavarás szabálysértéseket, és vele szemben a bíróság halmazati büntetésül pénzbírságot szabott ki.

A Pécsi Törvényszék 2012. július 20-án megtartott tanácsülésen meghozta végzését, miszerint a panaszos ellen indított szabálysértési ügyben a M. Városi Bíróság végzését hatályában tartotta. A bíróság indoklásában mások mellett a következőre tért ki: „A vélemény

nyilvánítás szabadsága mint alapjog mindenkit megillet, ezen jog gyakorlása során is azonban be kell tartani a társadalmi együttélés szabályait, vagyis a köznyugalom megzavarásával nem járhat. A jelen esetben az eljárás alá vont személy magatartásával megzavarta a nemzeti ünnepi megemlékezés nagyszámú résztvevőjének nyugalomát, gátolta, hogy a nagyszámú résztvevő méltóan ünnepelhesse, magatartása a kihallgatott tanúk vallomása alapján a jelenlevőkben megbotránkozást keltett. Az eljárás alá vont személy magatartása egy politikai gyűlésen esetleg még nem minősülne jogszerűtlennek, hiszen ott egy eltérő véleménynek még az adott módon is hangot lehet adni, de mindez egy ünnepezen elfogadhatatlan, az kirívóan közösségellenesnek minősül. Szintén megvalósulnak a rendezvény szabálysértésének tényállási elemei is, amikor az eljárás alá vont személy a jogszerű intézkedéssel szemben engedetlenséget tanúsított.”

10) A panaszos által megküldött felvételek közül a Testület a rendezvényről készült kamera felvételt, illetve a diktafonnal rögzített hangfelvételeket tartja indokoltnak ismertetni.

a) A videofelvétel harmadik percénél hallható, hogy a polgármestert rendezvény színpadára konferálják, és felkéri ünnepi beszéde megtartására. Ekkor a panaszos kiabálni kezd: „Diktátor”, „Nincsen akkreditálva polgármester úr”, „Nem adok szót”. Ekkor a panaszos körül álló személyek a következőket mondják: „Ki vagy Te, senki vagy ahhoz, hogy ne adjál neki szót”; „Nem volna jó, ha hagynál bennünket méltón ünnepelni?”. A panaszos erre azt kiáltja újból, „Diktátor”, majd a sípjába fúj.

A polgármester ezután köszönti a jelenlevőket, majd felkéri „a rendezvény biztosításáért felelősöket”, hogy vezessék el a rendezvényt megzavaró személyt, „hagyjanak bennünket ünnepelni”. Erre a panaszos mellől az hallatszik, amint egy a nő azt mondja: „nekem van jogom ünnepelni és nem a maga hülyeségeit hallgatni.” A panaszos erre megkéri a nőt, hogy ne akadályozza őt véleménynyilvánításában. Mire a női hang úgy nyilatkozik, „ez nem vélemény”. A panaszos erre elkezd kiabálni: „Rendőrség! Biztosítsák a jogaimat.”

Ezután egy férfi hang hallható (véltetően a CKÖ elnöke): „Miért mész neki az asszonynak?”, „Mit képzelsz?”. A felvételen nem látható, hogy pontosan mi történik, de az érzékelhető, hogy a videokamera egyértelműen beremeg, illetve ugyanezen férfi arra utal, hogy valamit (nem hallható pontosan) csinálni fog a kamerával. A panaszos újból rendőrség után kiált. Az is hallható, hogy a panaszos és a férfi között (véltetően a CKÖ elnöke) kisebb konfliktus alakul ki. Hallható, amint valaki úgy fogalmaz: „Ha neked van jogod ünnepelni, nekünk is van. De nem az ordítózás, az ordítózás nem ünneplés.” A panaszos pedig a véleménynyilvánításhoz való jogára hivatkozik.

Mindezek után hallható, hogy L. J. r. százados bemutatkozik és azonosítja magát, majd arra kéri a panaszost, hogy mondja el mit történt. A panaszos erre elmondja, hogy a CKÖ elnöke őt fojtogatta, megpróbálta a kezéből kiütni a kamerát, garázda magatartást tanúsított, és kéri, hogy állítsák elő és bilincseljék meg őt.

Erre egy férfi – a rendelkezésre bocsátott rendőrségi iratok alapján véltetően a rendőrkapitányság vezetője (a továbbiakban: rendőrkapitány) – a következőkkel avatkozik közbe: „Ne kérje, ne kérje!”. A panaszos megkérdezi, hogy „miért”. A rendőrkapitány folytatja: „Ne kérje, mert azt mondom”. A panaszos megkérdezi, hogy miért nem kérheti, hiszen állampolgári joga. A rendőrkapitány úgy felel: „Nincsen állampolgári joga. Rendőri

intézkedés van, maga nem mondja meg, hogy a rendőr hogyan intézkedjen.” A panaszos ezt elfogadja („Jó, rendben van.”). Ezután az hallható, hogy rendőri erősítést kérnek a helyszínen. Majd – továbbra is a polgármester beszéde alatt – a panaszos megkérdezi a rendőröktől, hogy látták-e, hogy mi történt. Erre a rendőrkapitány nemmel fele, mire a panaszos visszakérdez: „Vakok és gyengén látók?” és elkezd sípolni, majd azt kiáltja, „Diktátor”. A rendőrkapitány felszólítja a panaszoszt: „Fejezze be az intézkedés alatt a műsort.” A panaszos a rendőröknek azt mondja: „Maguk is törvénytírók. Maguk nem láttak semmit? Vakok? Gyengén látók?”. A rendőrkapitány megkérdezi a panaszosztól, hogy mit kellett volna látniuk, mire a panaszos azt reagálja, hogy azt, amint őt fojtogatták, meg lökdösték. A rendőrkapitány megkérdezi a panaszosztól, hogy ki fojtogatta, illetve kik lökdösték. A panaszos a CKÖ elnökének nevét adja meg, majd mások mellett közli, hogy amikor róla van szó, akkor nem látnak soha semmit. Úgy folytatja: „Nem szégyellik magukat? Maguk rendőrök? Maguk törvénytírók! Olyan, mint a polgármester, meg a rendőrsége.” A panaszos hangja mindeközben egyre jobban felerősödik, végül már kiabál. A rendőrkapitány megkérdezi a panaszosztól: „Mit kiabál? Ideges?”. A panaszos erre a véleménynyilvánításhoz való jogára hivatkozik, majd újfent kiabálni kezd a polgármester felé: „Törvénytíró! Diktátor! Szégyellje magát! Nyakkendő igazító! Köpködő! Anyázó!”. A rendőrkapitány felszólítja a panaszoszt, hogy az ordítózást az intézkedés alatt fejezze be. Mire a panaszos azt a kérdést teszi fel, hogy „miért, mit intézkednek”. A rendőrkapitány erre közli: „Magával intézkedünk. Nem látja?”, illetve utal arra, hogy hamarosan megérkeznek a kollégák, összeírják a tanúkat, illetve a panaszos elmondja, hogy mi történt. A panaszos ismét a fentiekben már idézett szavakkal kiabálásba („Rágalmazó! Nyakkendő igazító! Köpködő! Anyázó! Nem szégyelli magát?”) és sípolásba kezd. A rendőrkapitány ennek hatására – higgadtan – felszólítja a panaszoszt, hogy menjenek („Jöjjön Németh úr, menjünk”), mire a panaszos ismét kiabálni kezd („Ez a nemzeti együttműködés Fidesz módra. Ezt akarták 56-ban, 48-ban? Nem szégyellik magukat? Ez a véleménynyilvánítás szabadsága, engem visznek el.”). A rendőrkapitány kérleli a panaszoszt, hogy menjen velük, fejezze be a kiabálást, ugyanakkor mindeközben a panaszos tovább ordít, kiabál. Hallatszik, hogy elindulnak, majd a kiabálás után a panaszos azt kérdezi, „miért rángat engem”. Erre a rendőrkapitány határozottan felszólítja a panaszoszt, „fejezze be”, míg egy másik rendőr – hangja alapján G. F. r. százados – azt mondja, „mert nem működik együtt, azért”. Ezt követően az hallatszik, hogy mennek tovább, majd a panaszos kifogásolja a vele szembeni intézkedést („Hogy jönnek ehhez? Mit csinálnak? Engem visznek el?”). Az egyik rendőr felszólítja a panaszoszt, hogy pakoljon ki ruházatából, mire a panaszos ellenkezik („Nem pakolok én semmit sehova uraim! Nem követtem el bűncselekményt! Nem vagyok hajlandó! Kérem az ügyvédemet!”).

A rendőrkapitány ezután a következőképpen tájékoztatja a panaszoszt: „Németh úr, maga rendzavarást követett el. A rendőri intézkedés közben ordítózik, csinálja folyamatosan a műsort. Ötven embert hozok, aki megbotránkozott magán, ötvenet.” A panaszos reakciója erre az, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága ezzel jár. A rendőrkapitány elmondja, hogy nem gondolja, hogy azzal kell, hogy járjon, hogy másokat megbotránkozzat. A panaszos szerint viszont a rendőrségnek biztosítania kell ezt a jogot. Ezután a panaszos az egyik rendőrt kihívó hangnemben szólítja meg: „Maga meg mit áll be. Mit fenyeget ezzel a testtartással”. G. F. r. százados úgy reagál: „Mivel fenyegetem?”

Kis idő múltán a panaszos megkérdezi a rendőröktől, hogy milyen szabálysértést követett el, illetve felszólítja a rendőröket, hogy közöljék vele, hogy mit. A rendőrkapitány a rendzavarás szabálysértésére hivatkozik, mire a panaszos egyre hangosabban, végül magából kikelve vonja kérdőre a rendőrkapitányt („Rendzavarás? Tudja maga mi az a rendzavarás szabálysértése? Az micsoda? Mi az a rendzavarás szabálysértése? Mondja meg! Mi a

rendzavarás szabálysértése?”). A rendőrkapitány kéri a panaszost, hogy őt ne oktassa ki és ne kiabáljon vele. Mire a panaszos folytatja felhívásait, kiabálását úgy, hogy szinte szóhoz sem tud jutni a rendőrkapitány („Maguk nem tudják a törvényeket. Mi a rendzavarás szabálysértése?”, „Aki verekszik, az a rendzavarás szabálysértése. Verekedtem? Nem verekedtem. Meg a verekedésre felhívás, az a rendzavarás szabálysértése.”). A rendőrkapitány a panaszos monológját egyszer-egyszer megszakítva közbe szól: „Ne oktasson, ne kiabáljon”, „Nézzen már magára, hogy néz ki”; „Németh úr ideges? Fél? Miért kiabál?” G. F. r. százados azzal szól közbe: „Nézzen már körbe, itt van ötszáz ember, ebből egyedül maga nem bír viselkedni. Ünnepnap van. Felveszi a kokárdát és akkor így viselkedik?” A panaszos erre kissé visszafogottabban reagál: „Mit ünnepelünk? Azt, hogy tönkretették az országot ezek? Azt ünnepeljük?” stb. Ezután a panaszos és a rendőrök közötti kommunikáció hallható. A következő releváns információ, hogy panaszos elkezd telefonálni és hallható, amint valakinek azt mondja, hogy Göbl Györggyel akar beszélni. Végül a telefonon felkeresett személy feleségével beszél, és elmondja a történeteket. G. F. r. százados megkéri a panaszost, hogy mivel intézkedés alatt áll, ezért kapcsolja ki a telefonját. Közben azt is lehet hallani, hogy egy gépkocsi az erősítéssel a helyszínre érkezik. Egy rendőr felkéri a panaszost, hogy a „kezét adja ide előre”, illetve a bilincs kattanása is kivehető. A panaszos megkérdezi, hogy „milyen jogon?”, mire a G. F. r. százados tájékoztatja a panaszost: garázdaság, rendzavarás szabálysértése, azért mert ötszáz embernek megzavarta a nyugalma.

Az intézkedésről a videofelvétel további információt nem tartalmaz, illetve azon – annak elejétől a végéig – az események nem láthatóak.

b) A panaszos továbbította a diktafonja által készített felvételeket, amelyek közül az egyik – a kamerával készített felvétellel megegyezően – a helyszíni intézkedés kezdetétől a panaszos rendőrkapitányságra történő beszállásáig tartalmaz hanganyagot.

A panaszossal előállításakor – miután a fentiek szerint megbilincseltek – azt hallható, hogy egy rendőr megkérdezi: „Nincsen szükség testi kényszerre, igaz? Meg tudjuk ezt oldani normálisan is, szerintem.” A panaszos ezután jelzi, hogy transzparense ott maradt egy épület falánál, illetve, ha eltűnik, akkor azért a rendőrség felelni fog, mivel az a magántulajdonát képezi. Egy rendőr úgy reagál, hogy azzal nem lesz probléma, meg tudják azt kultúráltan oldani. Ezután nem hallható pontosan, hogy ki és mit mond, de a panaszos újból kiabálni kezd („Ez a nemzeti együttműködés. Tapsolják meg helyettem is. Szégyelljék magukat. Ez a demokrácia!”)

A panaszost ezután beszállítják rendőrségre. Az ügy megítélése szempontjából releváns adat a továbbiakban nem hallható ezen a felvételen.

c) A panaszos továbbította azt a diktafonnal készített hanganyagot is, ami a rendőrkapitányságon történtek egy részletét tartalmazza. Hallható, amint G. F. r. százados közli a panaszossal, hogy az épület falánál nem találtak transzparenst. A panaszos visszaszól, „pedig ott van”. G. F. r. százados elmondja, hogy visszament, és nem volt ott, „vagy megint valótlan állít, vagy nem tudom”. G. F. r. százados megkérdezi egyik kollegáját is, hogy ők találtak-e valamit, aki nemmel felel.

A panaszos megkérdezi ezután, hogy elviszik-e őt láttelepre vagy sem. G. F. r. százados úgy reagál: „Nem visszük el, mert akkor meg arra fog hivatkozni, hogy minek volt egy órát

előállítva. Ha gondolja, mivel súlyos sérülést nem lehet megállapítani magán, vetessen és akkor Kts.-ben tegyen feljelentést a Kovács ellen. De a tanúk nem erősítették meg, hogy fojtogatta bárki is. Az, hogy én láttam itt, hogy nem volt piros a nyaka, és maga vakargatta, az nem fojtogatás.” A panaszos ezután a tanúk adatai felől érdeklődik, mire G. F. r. százados elmondja, hogy az adatok megvannak, amelyeket a bíróságnak kiadnak, de a panaszosnak nem. A rendőr elmondja, hogy tizenkettőnél is több tanújuk van, illetve azt javasolja, hogy a panaszos írja ki cd-re az általa készített felvételt és küldje el a bíróságnak. A panaszos közli, hogy feljelenti a rendőrséget amiatt, hogy nem intézkedett, mire G. F. r. százados felvilágosítja a panaszost a jogorvoslati lehetőségekről (feljelentés tehet, fordulhat az ügyészséghez, a Testülethez). A panaszos továbbra is hangoztatja, hogy a véleménynyilvánítás szabadságában korlátozták és a rendőröknek látniuk kellett volna a történeteket. A panaszossal ezután közli, hogy az „igazolás megvan”, és, hogy „maga szabad ember”, majd G. F. r. százados elköszön tőle: „daszvidanyja”.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküzdeni kérte az ügygel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

Itt jegyzi meg a Testület, hogy az előállítás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentést a rendőrség nem továbbította, illetve a Testület által kifejezetten, az intézkedésben részt vevő rendőrökhöz címzett kérdések alapján készült kiegészítő jelentéseket sem küldte meg. A rendőrség egyetlen olyan dokumentumot – nevezetesen a rendőrkapitányság vezetője által, „adatszolgáltatás” tárggyal készített tájékoztató levelet – bocsátott a Testület rendelkezésére, amely a tényállást és a történetek leírását tartalmazza.

1) A M. Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele szerint 2012. március 14-én 18 óra 47 perckor a panaszossal szemben valóban sor került rendőri intézkedésre a következő okok miatt.

A város önkormányzata a rendőrségnél bejelentést tett, mely szerint az 1848/49-es forradalom és szabadságharc évfordulójának megemlékezése céljából 2012. március 14. napján M., Sz. téren lévő Ifjúsági Centrum épülete előtt megemlékezést kívánnak tartani. Figyelemmel arra, hogy a rendezvényen gyermekek részéről énekek, szavaltatok elhangzását tervezték, így a hatósági álláspont szerint annak jellege nem merítette ki a gyülekezési törvényben felsorolt ismérveket, vagyis a rendezvényt kulturális rendezvénynek minősítették és ennek megfelelően kezelték.

A rendezvényen személy szerint meghívott vendégként vett részt a rendőrkapitány, amelyen észlelte, hogy az Ifjúsági Centrum előtti területén áll a panaszos, aki a megemlékezést folyamatosan hangos, elsősorban a polgármestert kritizáló bekiabálásokkal zavarja.

A rendőrkapitány tájékoztatása szerint, figyelemmel a rendezvény kulturális jellegére, a bekiabálásokkal a panaszos mások gyülekezési jogát nem zavarhatta, így ekkor még ő intézkedést nem kezdeményezett. A panaszos ismételt kiabálásait követően azt tapasztalta a

rendőrkapitányság vezetője, hogy a panaszos irányából a tömegben hangos szóváltás alakul ki, melynek okán G. F. r. századossal, a M. Rendőrkapitányság Közrendvédelmi- és Határrendészeti Osztályvezetőjével a jelzett helyre mentek. A rendőrkapitány azt tapasztalta, hogy a panaszost több ember veszi körül, és vonja kérdőre azzal, hogy a kiabálásával miért zavarja meg a városi megemlékezést és a megjelent személyek ünneplését. A kialakult helyzet okán a rendezvényt biztosító L. J. r. százados intézkedni kezdett.

Az intézkedés során megtörtént a panaszos meghallgatása, aki elmondta, hogy a véleménynyilvánítás alkotmányos jogát gyakorolta a rendezvényen, amikor odament hozzá több személy és kérdőre vonták, hogy miért kiabál. Mikor elmondta nekik, hogy ehhez joga van, egy idős hölgy megkísérelte elvenni a nála lévő sípot – amivel eközben is folyamatosan füttyült – de ő ettől elhátrált, így a hölgy a sípot nem tudta megszerezni. A panaszos elmondta azt is, hogy meglökte és bántalmazni is akarta őt a CKÖ elnöke.

Az időközben helyszínre érkező rendőrfőnökök megkezdték a jelenlévő személyek – tanúk – igazoltatását, személyi adatainak rögzítését.

Meghallgatták a rendőrök K. J.-t, aki elmondta, hogy a panaszos a rendezvény ideje alatt a közelében állt, és hangos kiabálásokkal és sípszóval folyamatosan zavarta a rendezvényt, melynek okán sokszor nem értette az elhangzottakat. Ez K. J.-t olyan mértékben megbotránkoztatta, hogy szólt a panaszosnak, hogy azt fejezze be, aki ennek ellenére tovább sípolt, ezért megkísérelte a szájából kivenni a sípot, de a panaszos elhátrált, így fizikai kontaktus nem alakult ki közöttük.

Ugyancsak meghallgatták F. Gy.-t, aki amikor észlelte, hogy K. J. a panaszoshoz megy, ő is odament, mivel a sípolás és a kiabálás benne is komoly megbotránkozást keltett. F. Gy. szintén megkérte a panaszost a sípolás abbahagyására, aminek nem tett eleget, sőt a tanú nyilatkozata szerint a kezét felemelte, azonban fizikai kontaktusra közöttük nem került sor, mert valaki eltolta tőle a panaszost.

Meghallgatták a CKÖ elnökét is, aki szintén meghívott vendégként volt jelen a rendezvényen. A CKÖ elnöke szóbeli nyilatkozatában elmondta, hogy kiabálásokra lett figyelmes, ami miatt odament a helyszínre és akkor látta, hogy a panaszos a kezét felemeli és előtte közvetlenül egy idős hölgy állt. A CKÖ elnöke azt nyilatkozta, hogy ő mindezt úgy értékelte, hogy a panaszos meg akarja ütni a hölgyet, ezért az esetleges támadás megakadályozása érdekében a panaszost mellkasánál eltolta. Útésre, dulakodásra, vagy egyéb erőszakos cselekményre egyik fél részéről sem került sor.

A rendezvényen számos személy személyes adatát rögzítették. A meghallgatott személyek egybehangzóan elmondták, hogy a panaszos folyamatosan kiabált, sípolt – ezt egyébként ő sem tagadta – és ez valamennyi meghallgatott személyben komoly megbotránkozást váltott ki.

A beszerzett adatok fényében a panaszossal szemben felmerült a garázdaság szabálysértése elkövetésének megalapozott gyanúja, azonban amikor kísérletet tett a rendőrkapitány arra, hogy a panaszossal ezt az intézkedés során közölje, folyamatosan a színpadon beszédet tartó polgármester irányába kiabált, és sípolt. Több alkalommal, nyomatékosan felszólította a rendőrkapitányság vezetője a panaszost, hogy ne vonja ki magát a rendőri intézkedés alól,

ennek ellenére az addig is folytatott cselekményét nem hagyta abba, ellenszegülve azzal a jogszerű rendőri intézkedésnek.

Figyelemmel a fentiekre a rendőrkapitány a panaszos előállításáról döntött, ezen okból pedig G. F. r. századossal két oldalt a karjánál fogva a tömegeből kivezették a panaszost, majd utasította a kapitányság vezetője a jelen lévő rendőrrjáőröt a panaszos előállítására.

A panaszos az elvezetés során folyamatosan kiabált, „rendőrállam, diktatúra” és egyéb kifejezéseket használva.

Tájékoztató levelében ezt követően a rendőrkapitány a panaszos azon állítása kapcsán, miszerint „elrángatták, letépve rólam a kabátot 70 méteren keresztül”, a következő felvilágosítást nyújtotta: a panaszos „ezen kérdéskörben is immár sokadszor hazudik, valótlan adatokat közöl a hatóságokkal”, hiszen az elvezetés a panaszos karjánál fogva, kísérés jelleggel történt, mert annak nem állt ellen. Rögzítette a rendőrkapitányság vezetője, hogy mindezt számos tanú meg tudja erősíteni. A „kabát letépése ugyancsak nem fedti a valóságot”, hiszen a panaszos a történetek óta ugyanazt a sértetlen állapotú kabátot viselte rendőri intézkedések alkalmával.

A rendőrkapitányság vezető tájékoztatása szerint ugyancsak „valótlan a megmotozás”, hiszen a panaszos ruházatának átvizsgálására került sor.

A panaszoson sérülés nem volt, erre nem hivatkozott, így orvosoltatásának nem volt indoka. Az előállítása 20 óra 15 percre, vagyis 1 óra 28 percen át tartott.

A rendőrkapitány álláspontja szerint az Rtv. 48. § c) pontja alapján, szökés megakadályozása érdekében a mintegy 20 percre (18 óra 50 perctől – 19 óra 10 percre) tartó bilincselés jogszerű volt. A panaszos intézkedésnek ellenszegülő magatartása alapján, valamint a miatt hogy folyamatosan megkísérelte kivonni magát az intézkedés alól, joggal lehetett szökésétől tartani.

A panaszos ellen az elkövetés idején hatályban lévő, szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 142/A. § (1) bekezdése alapján, garázdaság szabálysértés elkövetése miatt feljelentéssel éltek, tekintettel arra, hogy számos, a rendezvényen jelen lévő polgárt botránkoztatott meg. Ugyancsak feljelentéssel éltek a panaszossal szemben a Szabs. tv. 142. § (1) bekezdésének b) pontja alapján is, hiszen garázdaság esetén az eljáró hivatalos személy intézkedésével szemben engedetlenséget tanúsított. Mindezek miatt, a specialitás okán a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség elkövetése miatt feljelentéssel nem éltek.

Figyelemmel arra, hogy a panaszos a beadványában is jelölt transzparensének megrongálása miatt hatóságnál feljelentést tett, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 324. § (1) bekezdésbe ütköző és minősülő rongálás vétség gyanúja miatt nyomozást rendeltek el. Tekintettel arra, hogy az ügyben kérte a M. Rendőrkapitányság a kizárását, a nyomozás lefolytatására a B. Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője a S. Rendőrkapitányságot jelölte ki.

A rendőrkapitányság vezetője a Testület által feltett kérdések alapján az alábbi tájékoztatást nyújtotta.

A rendezvény nem tartozott a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) alá. A rendőrség kulturális rendezvényként minősítette a megemlékezést, figyelemmel arra, hogy a Gytv.-ben megfogalmazott feltételek nem álltak fenn.

A rendőrség nem vett részt a rendezvény biztosításában. „A biztosításra annak jellege miatt nem készült terv.”

A rendőrkapitányság vezetője az eseménnyel kapcsolatosan, helyi szinten nem rendelt el fokozott ellenőrzést.

Az intézkedésben részt vevő rendőri létszámot illetően a rendőrkapitányság vezetője előadta, hogy kezdetben 3 fő intézkedett. Mivel ő meghívottként volt jelen és a rend megzavarását észlelte, erősítést kért, amire G. F. r. százados és L. J. r. százados jelent meg. Az intézkedés során, tekintettel a nagy számú érintettre – 12 fő –, valamint a minél gyorsabb intézkedés és a hatékonyabb meghallgatások érdekében további, addig járőrszolgálatot ellátó állományt kért a helyszínre. Így az intézkedők száma rajta kívül öt főre emelkedett.

A rendőrkapitány úgy ítélte meg, hogy a rendezvényen 300-400 fő volt jelen. Összesen 12 főnek az igazoltatása, adatai rögzítése történt meg. A meghallgatottak száma ennél jóval nagyobb volt, azonban aki érdemleges adattal nem tudott szolgálni, nem került igazoltatásra, adatait nem rögzítették.

Azon kérdésre, hogy mi volt annak az indoka, hogy csak a panaszos segítségkérésére léptek közbe a rendőrök, illetve csupán vele szemben intézkedtek, a rendőrkapitány úgy reagált, hogy ő nem azonnal, hanem egy kis késéssel észlelte a hangoskodást. Ekkor azonnal a helyszínre indult, miközben a panaszos több alkalommal „Rendőrség, Rendőrség” szavakat ordította. A rendőrkapitány megjegyezte, hogy a cselekmény kialakulása és az odaérkezése között talán ha fél perc telhetett el. A kérdés második fele kapcsán azt véleményezte, hogy a panaszos panaszbeadványában „immár sokadszor és tudatosan hazudik, hiszen a szeme láttára került sor 11 ember igazoltatására, és 20 fő fölötti meghallgatásra”.

Az intézkedő rendőrök a szervezőkkel a rend fenntartása érdekében nem vették fel a kapcsolatot, mert miután a rendzavarás kialakult, szabálysértés gyanúja merült fel, mellyel kapcsolatban a megkezdett intézkedést be kellett fejezniük. A panaszos előállítása után pedig semmiféle egyéb intézkedésre nem volt szükség a rend helyreállítása érdekében.

Az előállítással kapcsolatban a rendőrkapitányság vezetője azt a tájékoztatást nyújtotta, hogy szabálysértés – garázdaság – elkövetésének gyanúja merült fel, mellyel kapcsolatos intézkedések alól a panaszos megkísérelte kivonni magát, az intézkedésnek ellenszegülve rendzavarás szabálysértését is elkövette, ezért a szabálysértés továbbfolytatása miatt előállításáról intézkedett. Az előállítás 2012. március 14-én 18 óra 47 perctől 20 óra 15 percig – azaz 1 óra 28 percen keresztül – tartott.

Az előállítás alatt elvégzett eljárási cselekményekről a következőket nyilatkozta a rendőrkapitány. Sor került a panaszos, továbbá közel 20 fő szóbeli meghallgatására, 12 fő igazoltatására, adatainak rögzítésére, a panaszos rendőrségi objektumba történő szállítására – mivel nem volt biztosítás, járművet kellett a helyszínre kérni, ami viszonylag rövid idő – kb. 5 perc – alatt megérkezett. Sor került a személyes szabadságot korlátozó jelentés, a

nyilatkozatok elkészítésére, a panaszjogról történő tájékoztatásra, illetve a panaszos ruházatának átvizsgálására. A rendőrkapitányság vezetője rögzítette azon álláspontját, miszerint a helyszíni intézkedésektől a szabadon bocsátásig eltelt 1 óra 28 perc a szükséges idő volt, ennél rövidebb idő alatt az intézkedés nem lett volna befejezhető.

Azzal kapcsolatban, hogy miért és milyen módon került sor a testi kényszer és bilincs alkalmazására a rendőrkapitány úgy válaszolt, hogy ezen kérdéseket a fentiekben részletesen kifejtette.

A panaszos által előadott azon körülménnyel kapcsolatban, miszerint őt a helyszínről – kabátját letépvé – elrángatták, a rendőrkapitány ismételten azt nyilatkozta, hogy a panaszos többek között e tekintetben is hazudik, amit szükség esetén számos tanúval tudnak igazolni.

A panaszossal szemben alkalmazott bánásmód és hangneme kapcsán a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy az kulturált volt annak ellenére, hogy a panaszos folyamatosan provokálta az intézkedő rendőröket. A rendőrkapitány véleménye szerint – figyelemmel arra is, hogy a panaszos folyamatosan diktafont és videokamerát tart magánál, ezzel rögzítve a vele szemben történt intézkedéseket – az intézkedés hangneme a fentiektől nem tért el.

A tájékoztató levél szerint a panaszos nem jelezte, a rendőrök pedig nem észlelték, hogy a panaszosnak sérülése keletkezett volna. A rendőrkapitány azt a felvilágosítást nyújtotta, hogy ha az intézkedő rendőr ilyet észlel, vagy a panaszos erre hivatkozik, a parancsnok a saját és az intézkedők védelme érdekében is azonnal elrendeli az orvosoltatást. A rendőrkapitány álláspontja szerint egyébként a panaszos a panaszban tett kijelentéseim túl „semmiféle bizonyítékkal, orvosi dokumentációval nem tudja a fentieket alátámasztani, vagyis ismételten hazudik, hamisan, alaptalanul vádol”.

A Testület végül a következő kérdést intézte a rendőrkapitányhoz: „A panaszos előadta panaszában, hogy a helyszínen maradt két transzparens, amit jelzett a rendőrség felé annak érdekében, hogy annak megóvására illetve biztonságba helyezésére intézkedés történjen. Ennek ellenére a panaszos az előállítás után, visszaérkezvén a helyszínre pusztán már csak két farudat talált. Kérem tájékoztatását a magántulajdon védelme céljából megtett intézkedésekről.” A kérdésre az a válasz érkezett, hogy nyomozás elrendelésére került sor, amelyben a S. Rendőrkapitányság jár el a M. Rendőrkapitányság kizárási kérelmére tekintettel.

A rendőrkapitányság vezetője azzal zárta a tájékoztatását, hogy a jövőben történő intézkedések során, a panaszos alaptalan vádaskodásainak, hazudozásainak kivédése érdekében elrendelte valamennyi vele szemben fogatosított teljes intézkedés videofelvétellel történő dokumentálását.

2) A rendőrség továbbította egy – a panaszos aláírásával ellátott dokumentumot – feljegyzést, amelyen az szerepel, hogy a panaszos kérte felesége kiértesítését a fogvatartásról, amely kiértesítés telefonon, 19 óra 23 perckor sikeresen megtörtént.

3) A rendőrség által az előállításról készült igazolás szerint a panaszos előállítására az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján került sor és az 18 óra 47 perctől 20 óra 15 percig tartott.

A panaszos úgy nyilatkozott, hogy az előállítás alatt sérülése és panasza nem keletkezett. A panaszos aláírásával látta el az igazolást.

4) A rendőrség ezen kívül továbbította – a panaszos által is aláírt – az előállított/elővezetett személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatót.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálata tárgyává tette azt, hogy a jogszabályi előírásoknak megfelelően került-e sor a panaszos előállítására, a testi kényszer és bilincs alkalmazására, végül pedig arra a kérdésre válaszolt, hogy mulasztott-e a rendőrség intézkedést a panaszos magántulajdona védelme kapcsán.

A Testület a panaszeljáráás során arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében foglalt emberi méltósághoz illetőleg az abból levezethető testi épséghez, a IV. cikkében biztosított szabadsághoz és a IX. cikk szerinti szabad véleménynyilvánításhoz, továbbá a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként a panaszos által különösen súlyosnak ítélt előállítás jogszerűségét és arányosságát vizsgálta meg.

a) Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatívén sorolja fel az előállítás okait, amelyek közül a rendőrkapitány tájékoztató levele, illetve az előállításról készült igazolás szerint a panaszos előállításának indoka a Rtv. 33. § (2) bekezdése f) pontja volt. Ezen rendelkezés értelmében a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbaahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja. A panaszos által elkövetett szabálysértések a rendőri tájékoztató szerint egyrészt a garázdaság, másrészt a rendzavarás volt.

Szükséges a történetekkel kapcsolatosan rögzíteni azt, hogy a szóban forgó intézkedés napján és helyszínén az önkormányzat szervezésében az 1848/49-es forradalom emlékére megrendezett ünnepség zajlott. A rendőrség a rendezvény biztosításában nem vett részt tekintettel arra, hogy a rendezvényt kulturális rendezvénynek minősítették, és azt ennek megfelelően kezelték. Tényként rögzítendő így, hogy a panaszos nem a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényen gyakorolta szabad véleménynyilvánításhoz való jogát a polgármester beszéde alatt.

Itt szükséges a panaszos által diktafonnal és videokamerával rögzített felvétel alapján az eseményekből idézni, nevezetesen azt, hogy a panaszos milyen módon kezdett véleménynyilvánításába és, hogy ezen magatartása az ünneplő tömegeből milyen reakciót váltott ki. A felvétel és a panasz-kiegészítés is arról tanúskodik, hogy a panaszos a polgármester felkonferálásakor, illetve később is az ő személyével és a rendszerrel szemben fogalmazta meg véleményét, mégpedig a következőképpen: „Diktátor”, „Nincsen akkreditálva polgármester úr”, „Nem adok szót”. Ezek után a panaszos körül álló személyek nem tetszésünknek adtak hangot: „Ki vagy Te, senki vagy ahhoz, hogy ne adjál neki szót”;

„Nem volna jó, ha hagynál bennünket méltón ünnepelni?” A panaszos ezt követően folytatta hangos kiabálását és többször, visszatérően sípjába fújt. A polgármester ezek után a színpadról kérte meg a rendezvény biztosításáért felelős személyeket, hogy vezessék el a panaszoszt a helyszínről. Eközben egy kisebb konfliktus alakult ki a panaszos, egy ünneplő résztvevő és a CKÖ elnöke között, aminek hatására rendőri segítséget kért a panaszos. A panaszosztól egyébként az ott tartózkodók számos alkalommal kérték azt, hogy hagyja őket méltón ünnepelni.

Majd a helyszínen megjelent L. J. r. százados, aki felkérte a panaszoszt, hogy adja elő a történeteket. Ennek keretében a panaszos elmondta, hogy a CKÖ elnöke fojtogatta, megpróbálta a kezéből kiütni a kamerát, garázda magatartást tanúsított, ezért követelte, hogy állítsák elő. Ekkor szólt az intézkedésbe a rendőrkapitány, aki közölte a panasossal, hogy „rendőri intézkedés van”, valamint kijelentette, hogy nincs ahhoz joga a panaszosnak, hogy megmondja a rendőrnek, hogy miképpen intézkedjen. A panaszos ezt követően többször, visszatérően folytatta véleménynyilvánítását a polgármesterrel szemben a már ismertetett módon („Rágalmazó!”, „Nyakkendő igazító!”, „Köpködő!”, „Anyázó!”), mialatt a rendőrkapitány többször felszólította arra, hogy rendőri intézkedés folyik, és hagyjon fel magatartásával.

Megállapítható, hogy a panaszos előállítása mellett azt követően döntöttek, hogy többszöri rendőri felszólítás ellenére továbbfolytatta magatartását, azaz az önkormányzat által szervezett, nem Gytv. hatálya alá tartozó kulturális rendezvényen a polgármester személyével kapcsolatosan és a rendszer bírálatát kifejező bekiabálásokkal adott hangot véleményének, amelyet a körülötte álló ünneplő tömeg sérelmesnek tartott. Itt jegyzi meg a Testület, hogy nem feladata és a jogi keret sem biztosított számára ahhoz, hogy a CKÖ elnöke és a panaszos között kialakult konfliktus kérdésében állást foglaljon. Úgyszintén rögzítendő az is – bár a panaszos cáfolta a rendőri intézkedés tényét – hogy a rendőrség nyilvánvalóan intézkedés alá vonta a panaszoszt, amely egyrészt abban nyilvánult meg, hogy a hangfelvételen az többször elhangzik, másrészt a rendezvényről való elvezetésekor, de még a helyszínen is többször felhívták a figyelmét a rendzavarás és a garázdaság szabálysértések megvalósulására. Azt is hozzá kell tenni, hogy a panaszos azt követően is folytatta – már ismertetett – bekiabálásait, amikor már a tömegből kivezetve az előállító gépkocsira várakoztak.

A Testületnek a fenti körülmények alapján abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy jogszerűen korlátozta-e véleménynyilvánítása szabadságában a panaszoszt a rendőrség a megjelölt szabálysértések továbbfolytatása okán, illetve, hogy ezen szabálysértések felmerült gyanúja megfelelő jogalapot teremtett-e a panaszos előállításához.

A Testület utal azon gyakorlatára, miszerint hasonló esetekben, ahogy jelen ügyben is azt szükséges vizsgálni – anélkül, hogy a szabálysértés megvalósulásának tárgyában a Testület állást foglalna –, hogy a szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanú fennállt-e. Abban az esetben ugyanis, ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény alapvető értékelését akkor, amikor a rendőrség jogalapként szabálysértés gyanújára hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata kiüresedne. Ebben a körben a Testület az alábbiakat rögzíti.

A Testület visszautal 152/2009. (VI. 3.) számú állásfoglalására tekintettel a bizonyos szempontú hasonlóságra. A Testület hivatkozott állásfoglalásában mások mellett a következőket mondta ki: „Míg egy a Gytv. szerint bejelentett rendezvény esetén nyilvánvaló,

hogy az állami intézményvédelmi kötelezettség keretében a bejelentő által megjeleníteni kívánt véleménynek kell valamiféle elsőbbséget nyújtani, védelmet biztosítani, addig egy állami rendezvényhez ilyen módon kapcsolódó véleménynyilvánítások esetében se a kormányzattal egyetértő, se az azt bíráló nézeteknek nincs primátusa, az állami szervek mindkétféle vélemény kinyilvánítását kötelesek biztosítani. Jelen ügyre vetítve ez azt jelenti, hogy a panaszos nem zavarta jobban a véleménynyilvánításban a körülötte állókat, mint azok őt, sőt kimondható, hogy míg a panaszos mindvégig megmaradt a verbalitás szintjén, addig a körülötte állók sokkal drasztikusabb módon avatkoztak az ő véleménynyilvánítási szabadságába. Mivel pedig a Kossuth téren nem volt a Gytv. szerinti rendezvény, az ellentétes vélemények között pedig nem volt olyan, amelynek a másikkal szemben bármilyen körülmény alapján többlet-védelmet élvezett volna, fogalmilag kizárt, hogy a panaszos elkövethette volna a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szabálysértési törvény) 152/A. §-ában meghatározott szabálysértést, az egyesülési, a gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértését (amely szerint, aki más gyülekezési jogának gyakorlásában jogtalanul akadályoz, százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható).”

A Testület rá kíván mutatni arra, hogy a két eset abban valóban meggyezik, hogy egy, nem a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényen való véleménynyilvánítás korlátozhatóságával kapcsolatosak, ugyanakkor az eltérés egyrésztől abban fedezhető fel, hogy a rendőrség a panaszos vonatkozásában nem a Szabs. tv. 152/A. §-ára hivatkozással vonta intézkedés alá a panaszost, másrészt pedig a panaszos és a felhozott ügyben vizsgált véleménynyilvánítás módja és terjedelme között úgyszintén különbség tapasztalható. A Testület megjegyzi, hogy minden esetet az összes körülményt figyelembe véve konkrétan és alaposan kell vizsgálni, különösen így van ez a véleménynyilvánításhoz fűződő jog korlátozásával összefüggő ügyeknél, ezért az egyes esetek analógiák alapján semmiképpen sem ítélték meg.

Meg kell említeni a rendőrkapitány azon tájékoztatását is, miszerint figyelemmel a rendezvény kulturális jellegére, a bekiabálásokkal a panaszos mások gyülekezési jogát nem zavarhatta, így ekkor még intézkedést nem kezdeményezett. A panaszos ismételt kiabálásai után ugyanakkor a tömegben hangos szóváltás alakult ki, melynek okán G. F. r. századossal a rendőrkapitány a jelzett helyre ment. A rendőrkapitány azt tapasztalta, hogy a panaszost több ember veszi körül, és vonja kérdőre kiabálása, valamint a megemlékezés és az ünneplő tömeg megzavarása okán. A kialakult helyzet miatt a rendezvényt biztosító L. J. r. százados kezdett intézkedésbe.

Az Szabs. tv. 142/A. § (1) bekezdése kimondja: „Aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.” A garázdaság szabálysértési alakzatánál a jogalkalmazó két dolgot kell, hogy mérlegeljen. Nevezetesen azt, hogy az adott magatartás kihívóan közösségellenes-e, illetve, hogy alkalmas-e a másokban történő megbotránkozás vagy riadalom keltésre. Kihívó közösségellenesség az öncélú, provokatív, nyilvánvalóan kötekedő fellépés, a társadalmi együttélési szabályok tudatos semmibevétele, az aktív, demonstratív szembeszegülés az általánosan elvárt magatartási normákkal. A garázdaság csak szándékosan követhető el, az elkövető tudatának át kell fognia, hogy cselekménye alkalmas a megbotránkozásra, illetve a riadalomkeltésre. A cselekményt oly módon kell megítélni, ahogyan azt a helyi társadalom, a helyi közösség értékrendje minősíti. A garázdaság figyelemmel arra, hogy veszélyeztető jellegű cselekmény, ezért megállapításához nem feltétel az, hogy ténylegesen kiváltson riadalmat vagy

megbotránkozást, ugyanakkor feltétel a mások, azaz legalább két személy előtti elkövetés. A vizsgált esetben egyértelműen megállapítható – a felvétel alapján – a panaszos körül álló személyek megbotránkozása, és felháborodása (pl.: „Ki vagy Te, senki vagy ahhoz, hogy ne adjál neki szót”; „Nem volna jó, ha hagynál bennünket méltón ünnepelni?”; „nekem van jogom ünnepelni és nem a maga hülyeségeit hallgatni”; „Ha neked van jogod ünnepelni, nekünk is van. De nem az ordítózás, az ordítózás nem ünneplés.”). Ezzel megegyezik egyébként a rendőrkapitány tájékoztató levelében foglalt azon állítás, miszerint a helyszínen meghallgatott tanúk egybehangzóan arról nyilatkoztak, hogy a panaszos folyamatos kiabálása és sípolása komoly megbotránkozást váltott ki.

Az Szabs. tv. 142. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a rendzavarás szabálysértését meríti ki az a személy, aki rendzavarás vagy garázdaság esetén a hatóság vagy az eljáró hivatalos személy intézkedésével szemben engedetlenséget tanúsít. A tényállás elemeit a panaszos magatartására vetítve tényként állapítható meg – hiszen azt a panaszos által készített felvétel azt igazolja –, hogy a panaszos garázda viselkedését továbbfolytatta annak ellenére, hogy többször felszólították őt, hogy rendőri intézkedés alatt áll és hagyjon fel a kiabálással, sípolással.

Meg kell jegyezni, hogy a panaszos magatartása ellentétes volt az Rtv. 19. §-ával, amely szerint a rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. Ez utóbbi feltétel jelen esetben – figyelemmel arra, hogy a panaszos számára is tudottan bonyolult megítélésű szabálysértési probléma jogi értékelése volt a rendőri intézkedés alapja – bizonyosan nem állt fent.

Az eset véleménynyilvánítás joggal kapcsolatos vonatkozása miatt, valamint azért mert a panaszos is mindvégig a véleménynyilvánítás Alaptörvényben biztosított szabadságjogát hozta föl önmaga védelmére, indokolt az Alkotmánybíróság álláspontjáról megemlékezni. Az Alkotmánybíróság 30/1992. (V. 26.) AB határozatában kimondta, hogy a „véleményt annak érték-és igazságtartamára tekintet nélkül védi” a szabad vélemény-nyilvánításhoz való jog. Rögzíthető, hogy a panaszos valóban véleménynyilvánítási jogát gyakorolta – hiszen ezen szabadságjog a szólás- illetve közlés szabadságát is magába foglalja – akkor, amikor többször elkiáltotta magát bírálva a polgármestert és a rendszert. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság számos esetben azt is megállapította, hogy a szabad véleménynyilvánítás joga sem korlátlan, abszolút és feltétlen. Az Alkotmánybíróság a fenti határozatában azt is kimondta: „A szabad véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepe ugyan nem vezet arra, hogy ez a jog – az élethez vagy az emberi méltósághoz való joghoz hasonlóan – korlátozhatatlan lenne, de mindenképpen azzal jár, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jognak valójában igen kevés joggal szemben kell csak engednie, azaz a véleményszabadságot korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni. A vélemény szabadságával szemben mérlegelendő korlátozó törvénynek nagyobb a súlya, ha közvetlenül másik alanyi alapjog érvényesítésére és védelmére szolgál, kisebb, ha ilyen jogokat csakis mögöttesen, valamely »intézmény« közvetítésével véd, s legkisebb, ha csupán valamely elvont érték önmagában a tárgya (pl. a köznyugalom).” A 14/2000. (V. 12.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy a köznyugalom bizonyos mérvű megzavarása igazolhatja a szabad véleménynyilvánításhoz való jog korlátozását.

A Testület egy korábbi ügyében a következő álláspontra helyezkedett, amely jelen ügyre is érvényesnek tekinthető: „Törvényi összeütközés értékelése – jelen esetben alapjog korlátozása

szabálysértési tényállás alapján – nem a helyszínen intézkedő rendőr, nem is panaszos, és nem is a Testület kompetenciájába tartozó kérdés, ez kizárólag az igazságszolgáltatás síkján vitatható meg alaposan. A Testület azt értékelte – anélkül, hogy az adott cselekményért fennálló szabálysértési felelősség kérdésében állást foglalt volna –, hogy a tárgyi esetben a szabálysértés és továbbfolytatásának olyan fokú gyanúja fennállt-e, amely elégséges jogalapot teremtett az előállítással megvalósult jogkorlátozásra.” [55/2012. (II. 15) számú állásfoglalás]

A Testület megítélése szerint – egybevetve az összes körülményt – tényként rögzíthető, hogy a panaszos tudatosan folytatta provokatív tevékenységét, ami többekben megbotránkozást keltett egy, a 1848/49-es forradalom emlékére szervezett ünnepségen. A Testület szerint a fent ismertetett tényállások és ezzel együtt a panaszos viselkedése jogalapot szolgáltatott az előállításhoz, illetve ahhoz, hogy a véleménynyilvánításában ilyen formán korlátozzák.

Az Rtv. 33. §-a (2) bekezdésében szereplő előállítási okok ugyan mintegy „lehetőségként” szolgálnak a rendőr számára, azaz adott esetben az intézkedő rendőr diszkrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy valóban feltétlenül szükséges-e annak alkalmazása. A Testület véleménye szerint a rendőri intézkedés már csak azért is arányosnak tekinthető, mert a panaszos bizonyíthatóan, a rendőri felszólítások ellenére is folytatta magatartását, azaz a rendőri felhívások nem voltak elegendőek a szabálysértés megakadályozásához.

A Testület álláspontja szerint – a panaszos cselekményének érdemi minősítése nélkül – a vizsgált esetben intézkedő rendőrök indokoltan és az arányosság követelményének szem előtt tartásával döntöttek a panaszos előállítása mellett, ezáltal tehát nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt. A Testület megítélése szerint a panaszos előállításával jogszerűen korlátozták a szabad véleménynyilvánítás jogát.

b) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy a panaszos előállításának időtartama a jogszabályi előírásoknak és az arányosság követelményének megfelelt-e.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A panaszos előállítása 18 óra 47 perctől 20 óra 15 percig tartott a rendőri tájékoztatás, illetve a panaszos aláírását tartalmazó előállításról kiállított igazolás, és úgyszintén a panasz szerint is. Tehát 1 óra 28 percet vett igénybe a panaszos előállítása. Ez idő alatt sor került a panaszos, továbbá közel 20 fő szóbeli meghallgatására, 12 fő igazoltatására, adatainak rögzítésére, a panaszos rendőrségi objektumba történő szállítására. Mivel nem volt biztosítás, ezért járművet kellett a helyszínre kérni, ami viszonylag rövid idő, kb. 5 perc alatt megérkezett a helyszínre. Elkészítették továbbá a személyes szabadságot korlátozó jelentést, a nyilatkozatokat, tájékoztatták a panaszost a panaszjogról, és átvizsgálták ruházatát.

A Testület, elfogadva a rendőrség által megjelölt, a panaszos személyéhez fűződő eljárási cselekményeket és az intézkedés időtartamát befolyásoló egyéb körülményeket, nem találta

aránytalanak a panaszos előállításának időtartamát, és **megállapította, hogy azzal nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz és tisztességes eljáráshoz való joga.**

2) A panaszos sérelmezte, hogy agresszívan elrángatták a helyszínről, úgy, hogy közben kabátját is letépték róla.

A kérdés értékelését a Testület ketté bontva elsőként azt vizsgálta, hogy jogalappal alkalmaztak-e a panaszossal szemben testi kényszert, másodsorban pedig azt, hogy annak módja megfelelt-e az Rtv. 2. §-ában foglalt követelménynek.

A rendőrkapitány kifejezetten és többször rögzítette az ügy kapcsán készült tájékoztató levelében azt, hogy „ezen kérdéskörben a panaszos sokadszor hazudik, valótlan adatokat közöl a hatóságokkal”. A panaszos elvezetése ugyanis karjánál fogva történt, kísérés jelleggel, mert annak (az elvezetésnek) nem állt ellen. A rendőrkapitány egyébként az alkalmazott bánásmód és hangnem kapcsán úgy nyilatkozott, hogy az kulturált volt, még úgy is, hogy a panaszos folyamatosan provokálta az intézkedő rendőröket.

a) A testi kényszerről az Rtv. 47. §-a úgy rendelkezik, hogy: „A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.” A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 59. §-a (1) és (2) bekezdése a) pontja szerint pedig: az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat. A Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdése szerint: „A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfelfejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.”

Le kell szögezni, hogy a panaszos által megküldött felvételen nem látható a panaszos által sérelmezett, elrángatására és kabátja letépésére utaló körülmény, mivel a felvételen szinte egyetlen érdemi részlet sem látható, csak hallható. Az azonban hallható, hogy a rendőrkapitány – miután a panaszos többszöri figyelmeztetés ellenére is folytatta provokatív magatartását – egymás után több alkalommal mondja azt a panaszosnak, hogy induljanak el a helyszínről. Ebből arra lehet következtetni, hogy a panaszos önmaga nem volt hajlandó elindulni. Hozzá kell tenni, hogy a panaszos viselkedésén nem változtatott korábban sem, hiszen a rendőri felszólítások ellenére mind tovább kiabált, sípjába fújta, ami értékelhető egyfajta passzív ellenszegülésként.

A fenti tények alapján, illetve figyelemmel a jogszabályi környezetre és az arányosság követelményére is, a Testület megállapította, hogy alappal döntöttek amellet, hogy panaszost

karjánál fogva, testi kényszerrel vezetik ki az ünneplő tömegből. **A testi kényszer jogszerű alkalmazása miatt nem sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.**

b) A testi kényszer módja kapcsán a vizsgálati alapot az Rtv. alapelvi szintű rendelkezései [2. § (1) bekezdés, 11. § (1) bekezdés] képezték. Ezek a rendelkezések ugyan kívül esnek az Rtv. 92. § (1) bekezdésében megjelölt, az Rtv. IV., V. és VI. fejezetén, ugyanakkor azokat a Testület az eljárása során minden esetben figyelembe veszi, és értékeli.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése értelmében „a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”, míg a 11. § (1) bekezdés rögzíti, hogy „a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”.

Nem volt megállapítható azon körülmény, hogy milyen módon vezette el a panaszost a rendőrkapitány és a r. százados. A rendőrkapitány ugyanis arról számolt be – szemben a panaszossal –, hogy hazugság a panaszos azon állítása miszerint őt elrángatták, és kabátját letépték róla. A rendőrkapitány megjegyezte, hogy a kabát letétele már csak azért sem fedí a valóságot, mert a panaszost a történetek óta ugyanabban a sértetlen állapotú kabátban vonták már intézkedés alá.

Tekintettel az ellentétes állításokra, valamint mert a rendelkezésre álló felvételek egyik fél állítását sem igazolták, a kérdés tisztázása nem vezetett eredményre, **így a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme a testi kényszer alkalmazása módja tekintetében nem volt megállapítható.**

3) A Testület ezt követően azt mérlegelte, hogy jogszerűnek tekinthető-e a panaszossal szembeni bilincselés alkalmazás.

Az Rtv. 48. §-a tartalmazza a bilincselés alkalmazásának lehetséges indokait. Ezen szakasz szerint a rendőr bilincselést alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi, amelynek (1) bekezdése példalózó jelleggel felsorolja a bilincselés alkalmazásának esetköreit: aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására büncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincselés alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy akit egyedül intézkedő rendőr állít elő. Ugyanezen rendelkezés (6) bekezdése szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha egyrészt a bilincselés alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, másrészt az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, harmadrészt az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

A rendőrkapitányság vezetője a panaszos megbilincselését az Rtv. 48. § c) pontjával, azaz szökés megakadályozásával indokolta. Hozzátette, hogy a panaszos szökésétől az intézkedésnek ellenszegülő magatartása alapján, valamint amiatt lehetett joggal tartani, mert folyamatosan megkísérelte magát kivonni az intézkedés alól.

A rendelkezésre álló információk, különösen pedig a panaszos által megküldött felvétel azt igazolja, hogy a panaszos megbilincselésére csupán akkor került sor, amikor már a rendőrkapitány és G. F. r. százados kivezette őt a tömegből. A panaszos által megküldött felvételen egyértelműen hallható, hogy a rendőri erősítés helyszínre érkezése után – mielőtt a panaszost a szolgálati gépkocsiba beültették és a rendőrségre szállították volna – egy rendőr mindössze annyit közölt a panaszossal, hogy „kezét adja ide előre”, és ezt már csak a bilincs kattánásának hangja követte.

A Testület nem találta jogszerűnek a panaszossal szembeni bilincsalkalmazást a következő körülmények okán. Rá kell mutatni elsőként azon fontos tényre, hogy a bilincsalkalmazást semmiféle felszólítás, illetve indokolás nem előzte meg. E mellett a rendőrkapitányi tájékoztatás önmagával ellentétes következő momentuma úgyszintén a bilincs jogszerű voltát kérdőjelezi meg. A rendőrkapitány ugyanis úgy indokolta a testi kényszer alkalmazását, azaz a panaszos karjánál fogva történő kivezetését a tömegből, hogy a panaszos azzal szemben ellenállást nem mutatott. Ezzel szemben áll a bilincselés indokolásánál olvasható állítás, miszerint a panaszos intézkedésnek való ellenszegülő magatartása okán lehetett tartani a szökésétől. Megjegyzendő az is, hogy a Testület a meghallgatott felvételen nem tapasztalt olyan körülményt, amely a panaszos szökési szándékra utalt volna, továbbá ugyancsak a bilincs alkalmazás szükségtelenségét erősíti a nyilvánvaló rendőri erőfölény ténye. **Erre tekintettel a Testület megállapította, hogy jogszerűtlenül került sor a panaszos megbilincselésére, ami által sérült személyi szabadsága és az emberi méltósághoz való joga.**

A Szolgálati Szabályzat 39. § (3) bekezdése a következő garanciális jellegű rendelkezéseket tartalmazza. A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a jogszabályban meghatározott sorrendben meg kell előznie a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik. Tényként állapítható meg, hogy a bilincs alkalmazását végrehajtó rendőr a hivatkozott jogszabályi kötelezettségének nem tett eleget. **Ennek okán a Testület úgyszintén megállapította a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét.**

5) A panaszos kifogásolta, hogy orvosi látletet felvételére nem szállították el előállítás alatt, holott a CKÖ elnöke részéről elszenvedett atrocitás okán az indokolt lett volna.

A panasz ezen részének értékelésénél ismételt az Rtv. 2. § (1) bekezdésére szükséges emlékeztetni, ami kimondja, hogy a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. E mellett az Rtv. 24. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

Továbbá az Rtv. 18. § (2) bekezdésének második mondata kifejezetten rögzíti: „A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.”

A panaszos diktafonjával készített hangfelvétel tanúsága szerint G. F. r. százados azon panaszosi kérdésre, hogy elviszik-e őt láttelelet felvételére, a következőképpen reagált: „Nem visszük el, mert akkor meg arra fog hivatkozni, hogy minek volt egy órát előállítva. Ha gondolja, mivel súlyos sérülést nem lehet megállapítani magán, vetessen és akkor Kts.-ben tegyen feljelentést a Kovács ellen. De a tanúk nem erősítették meg, hogy fojtogatta bárki is. Az, hogy én láttam itt, hogy nem volt piros a nyaka, és maga vakargatta, az nem fojtogatás.” A rendőrkapitány levele a felvételen elhangzottakkal lényegében azonos módon azt az információt tartalmazza, hogy a panaszoson nem észleltek a rendőrök sérüléseket, illetve, amennyiben sérülést észlel a rendőr, akkor saját és az intézkedők védelme érdekében azonnal elrendeli az orvosi vizsgálatot.

A Testület kérte a panaszost, hogy bocsássa rendelkezésre az előállítást követően sérüléseiről felvetett orvosi látteleletet. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy szabadon bocsátása után már nem ment el látteleletet felvetetni, mivel akkor az már oka fogyottá vált, hiszen több mint két óra elteltével „már nem látszik meg az, hogyha a valakit a nyakánál fogva lökdösnek”.

A Testület álláspontja kialakításakor azon két körülményre volt figyelemmel, hogy egyrészt a panaszos láttelelettel nem igazolta azt, hogy bármilyen sérülése keletkezett volna, másrészt pedig az általa megküldött hangfelvételtől sem derült ki az, hogy ellenkezett volna a r. százados azon – vele közölt – véleménye ellen, miszerint sérülést rajta nem lát, illetve nem tart megállapíthatónak. **Mindezek okán nyilvánvaló, hogy azonnali orvosi ellátást igénylő sérüléseket nem szenvedett a panaszos, ebből kifolyólag pedig a Testület megítélése szerint nem is mulasztott segítséget nyújtani a rendőrség, így nem sérült a panaszos testi épséghez való joga.**

6) A Testület végül azt kísérelte meg tisztázni, hogy történt-e mulasztás a rendőrség részéről a panaszos tulajdonát képező transzparens kapcsán.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése a következőket mondja ki: „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”

A rendőrség érdemi tájékoztatást nem nyújtott arról, hogy az intézkedés időpontjában a panaszos által jelezett transzparens kapcsán milyen intézkedést tettek az intézkedő rendőrök – a rendőrség annyit közölt, hogy az ügyben nyomozás van folyamatban, amitől nyilvánvalóan független némiképpen azon kérdés, hogy milyen lépéseket, intézkedéseket tettek az eljáró rendőrök a magántulajdon védelme érdekében az intézkedés időpontjában. Tény azonban az – amit a panasz által megküldött felvétel igazol –, hogy a panaszos kérte az intézkedő rendőrt, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy az előállítása során gazdátlanul maradt transzparens biztonságba kerüljön.

A Testület álláspontja szerint a rendőrök intézkedési kötelezettség terhelté akkor, amikor tudomásukra jutott az, hogy a panaszos tulajdonában álló transzparens a helyszínen maradt a panaszossal szemben fogantatott rendőri intézkedés időtartamára.

A hangfelvételtől ugyanakkor az derült ki, hogy a G. F. r. százados tájékoztatta a panaszost arról, hogy az általa megjelölt épület falánál nem találtak transzparenst, mire a panaszos úgy reagált, „pedig ott van”. A r. százados közölte a panaszossal, hogy visszament, de ott nem volt semmit, illetve kollégái is úgy nyilatkoztak, hogy nem találtak semmit (ami szintén hallható a felvételen).

A felek előadása között meghúzódo ellenmondást a Testület a rendelkezésére álló bizonyítási eszközökkel nem tudta feloldani, ezért nem tudta megállapítani, hogy történt-e mulasztás a rendőrök részéről, ahogy azt sem, hogy sérült-e panaszos a tisztességes eljárásához való joga. A Testület hozzáteszi, hogy nem tartozik kompetenciájába a magántulajdon megrongálásával kapcsolatos kérdés tisztázása, a hatáskörére vonatkozó szabályok alapján csak a rendőri intézkedés elmulasztását értékelhette.

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a vizsgált ügyben az egyes sérelmek, azaz az előállítás, annak időtartama és a testi kényszer alkalmazása kapcsán jogsérelem nem történt a felsorolt intézkedések jogszerűsége okán, úgy, ahogy azt sem állapította meg a Testület, hogy mulasztás történt volna az orvosi vizsgálat elrendelése kérdésében. Alapjogsérelem nem volt megállapítható azonban a testi kényszer alkalmazásának módjával és az azzal összefüggésben, hogy történt-e mulasztás a panaszos transzparensének biztonságba helyezése kapcsán. Megállapította ugyanakkor a Testület, hogy a panaszossal szembeni bilincsalkalmazás jogalap nélküli volta miatt sérült a panaszos személyes szabadsághoz és emberi méltósághoz való joga, úgyszintén sérült a tisztességes eljárásához való joga azáltal, hogy a jogszabályi előírások szerinti bilincsalkalmazást megelőző felszólításra és figyelmeztetésre nem került sor, amely sérelmek összességében elérik a súlyosság azon fokát, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – megküldje az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. december 19.

Dr. Juhász Imre
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András

Dr. Kádár András Kristóf

testületi tag

testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

Részleges különvélemény

a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos² 2012. március 21-én előterjesztett panaszja alapján indult eljárásban 403/2012. (XII.19.) számon hozott állásfoglalásához

Egyetértek a Testület többségi állásfoglalásával annyiban, hogy a rendőri intézkedés súlyosan alapjogsértő volt, ezért a panasz megküldése az országos rendőrfőkapitánynak indokolt. Úgy vélem azonban, hogy nem csak a bilincshasználat, hanem a panaszos intézkedés alá vonása és előállítás sem felelt meg a jogszerűség követelményének, és a panaszos oldalán súlyos alapjogsértést okozott az alábbiak szerint.

1) A többségi állásfoglalás megfelelően foglalta össze az ügyben megválaszolandó alapjogi problémát, amikor rögzítette: „A Testületnek a fenti körülmények alapján abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy jogszerűen korlátozta-e véleménynyilvánítása szabadságában a panaszost a rendőrség a megjelölt szabálysértések továbbfolytatása okán, illetve, hogy ezen szabálysértések felmerült gyanúja megfelelő jogalapot teremtett-e a panaszos előállításához.” Az erre adott válasz ugyanakkor meggyőződésem szerint nem helytálló, ráadásul eltér a Testület korábbi, az ügy érdemét tekintve azonos tények alapján hozott döntésétől.

Érdemes mindenekelőtt felidézni a többségi állásfoglalásban is hivatkozott 152/2009. (VI. 3.) számú állásfoglalás alapjául szolgáló tényállást. Ennek az ügynek a panaszosa a 2009. március 15-én tartott állami ünnepség (a Magyar Köztársaság lobogójának ünnepélyes felvonása és a Kossuth emlékmű koszorúzása) alkalmával az akkori miniszterelnököt szidalmazta nagy hangerővel, és a lemondását követelte. A rendelkezésre állt videofelvételek tartalmát a Testület a következőképpen foglalta össze. „A felvételeken az látszik, hogy a miniszterelnököt szidalmazó és lemondását követelő panaszost a körülötte álló, a kormányzattal vélhetően szimpatizáló személyek részéről több fizikai atrocitás is érte: lökdösték, leverték a szemüvegét, az egyik jelenlévő befogta a száját, egy másik személy a panaszos fejét tarkójánál fogva lenyomta, és tenyerével az arcát erővel eltolta. A panaszos a száját befogó személy kezét eltolta, a többi atrocitásra pedig kizárólag szóban reagált. A miniszterelnökkel kapcsolatos negatív véleményét ezen események közepette is többször és hangosan kifejezésre juttatta.” Ezt követően a rendőrök behatoltak a tömegbe, és a panaszost felszólították, hogy tartson velük a tömegben kívüli területre, ahol igazoltatni fogják. A rendőrök a panaszost a táskájánál, illetve a karjánál fogva vezették ki a tömegből, amit ő többször kifogásolt, de menet közben is tovább kiabálta, hogy „Gyurcsány, takarodj!”, illetve „hazaáruló”.

Az intézkedés alapjául szolgáló tényeket tekintve jelen ügy ezzel szinte teljesen megegyezik. Az önkormányzat március 15-i megemlékezésén megjelent panaszos az ünnepségen részt vevő, illetve ott felszólaló, közéleti tisztséget viselő személyre, a polgármesterre nézve kedvezőtlen véleményét fejezte ki olyan módon, amely a többi megjelent számára zavaró, kellemetlen volt. Erre reakcióként ezek a személyek a panaszost szóban és fizikailag is inzultálták, K. J. például maga is elismerte, hogy megkísérelte a panaszos szájából kivenni a sípot, a CKÖ elnöke pedig elmondta, hogy a panaszost mellkasánál fogva eltolta, amikor úgy látta, hogy esetleg meg akarja támadni K. J.-t (valójában K. J. elmondásából tudható, hogy a panaszos csak azt akarta megakadályozni, hogy K. J. kivegye a sípot a szájából). A rendőrök azonban nem a panaszossal szemben fizikailag is fellépő személyeket, hanem a panaszossal szemben kezdtek intézkedést, amelynek végén személyi szabadságát is elvonták.

² Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Nincs tehát a két ügy tényeinek érdemét tekintve olyan különbség, amely indokolná az eltérő értékelést.

2) Az egyetlen lényegi differencia a két eset között a rendőrség szabálysértési hivatkozása, ez azonban nem vehető figyelembe a döntés során, mivel – az alábbiak szerint – olyan jogértelmezéshez vezet, amely a panaszoséhoz hasonló helyzetben lévők véleménynyilvánítási szabadságát kiüresíti.

A korábbi ügyben a Testület arra tekintettel állapította meg a szabálysértés minimális gyanújának hiányát, hogy a rendőrség a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 152/A. §-ában meghatározott szabálysértés, azaz az egyesülési, gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértése gyanújára hivatkozott az akkori panaszos igazoltatása, majd előállítása során (ami nyilvánvalóan megalapozatlan volt, mert egy állami ünnepségen nem a gyülekezési jogukat gyakorolják a résztvevők, így annak megsértése fogalmilag kizárt), jelen esetben azonban a rendőrség eljárásának alapjaként a Szabs. tv. 142/A. §-át (garázdaság) és 142. §-át (rendzavarás) jelölte meg, ami a Testület többsége szerint olyan különbség, amely indokolja, hogy míg a korábbi ügyben a rendőrségi fellépést a Testület alapjogsértőnek minősítette, jelen ügyben – a bilincselést kivéve – jogszerűnek fogadta el.

Ha azonban következetesen végigvisszük ezt az álláspontot, az rendkívül súlyos következményekre vezet a véleménynyilvánítási szabadságot illetően.

A rendzavarás rendőrség által hivatkozott alakzatát a következőképpen szabályozza a Szabs. tv. 142. § (1) b) pontja: aki rendzavarás vagy garázdaság esetén a hatóság vagy az eljáró hivatalos személy intézkedésével szemben engedetlenséget tanúsít, elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

Tekintettel – többek között – arra, hogy a rendőrség is erre hivatkozik, ezen szabálysértés gyanújának megítélésekor megkerülhetetlen előkérdés, hogy felmerülhetett-e a panaszos oldalán a garázdaság szabálysértésének gyanúja, ennek hiányában ugyanis értelemszerűen a rendzavarás hivatkozott alakzata sem valósulhatott meg, mivel ahhoz az szükséges, hogy az ellenszegülés *garázdasággal* kapcsolatos rendőrségi intézkedéssel szemben következzen be.

A kérdés tehát az, hogy egy önkormányzati rendezvényen a polgármesterrel szemben hangosan, adott esetben mások számára kellemetlen, visszatetsző módon kinyilvánított vélemény minősülhet-e, illetve mikor minősülhet garázdaságnak.

3) A politikai véleménynyilvánítás kiemelt terepe és gyakran előforduló módja, hogy azok, akik egyébként nem juthatnak hozzá, hogy szemtől-szembe tudassák egy-egy politikai szereplővel az ellenérzésüket, a politikus nyilvános szereplése alkalmával juttatják kifejezésre a bírálatukat. Ennek a helyzetnek olyan szélsőséges – álláspontom szerint a megengedhető véleménynyilvánítás határain egyébként túlmenő – formáit is a véleménynyilvánítás körébe tartozónak vélik néhányan, mint a közszereplők megdobálása bizonyos, fizikai sérelmet nem okozó tárgyakkal, de értelemszerűen ebbe a körbe tartozik a nyilvánosan fellépő személyt bíráló bekiabálás is, ami – az alább részletezendő korlátozásokkal – belül marad a véleménynyilvánítás szabadsága által védett körön.

Az ilyen módon kifejezésre juttatott kedvezőtlen vélemény kinyilvánítása a véleménynyilvánítással érintett személy, csoport, illetve a vele szimpatizáló személyek

számára gyakran kellemetlen, megbotránkoztató – egyrészt negatív tartalmánál fogva, másrészt azért, mert ahhoz, hogy elérje célját, azaz eljusson a bírált szereplőhöz, esetenként szükségszerűen feltűnőbbnek (hangosabbnak, erőteljesebbnek) kell lennie a hétköznapi kommunikációban megszokottnál.

Amint arra 36/1994. (VI. 24.) AB határozatában az Alkotmánybíróság rámutatott, a „szabad véleménynyilvánításhoz való jog által védett, alkotmányosan nem büntethető véleménynyilvánítás köre [...] a közhatalmat gyakorló személyekkel, valamint a közszereplő politikusokkal kapcsolatos véleménynyilvánítást tekintve tágabb, mint más személyeknél.”

Ez a tűrés kötelezettség a kérdés természeténél fogva át kell, hogy sugározzon a bírált közszereplő szimpatizánsaira is, ha ugyanis arra hivatkozva fojtja el a jogalkalmazó a vélemény kifejezésre juttatását, hogy bár a jelenlévő politikusnak valóban el kell viselnie az – akár tartalmában, akár kifejezési módjában – sértő vélemény kinyilvánítását, de a hívei erre nem kényszeríthetők, akkor kiüresíti a közszereplő tágabb bírálhatóságára vonatkozó alkotmányos elvet.

Az Alkotmánybíróságnak a többségi állásfoglalásban is hivatkozott 30/1992. (V. 26.) AB határozata kimondja: „A szabad véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepe ugyan nem vezet arra, hogy ez a jog – az élethez vagy az emberi méltósághoz való joghoz hasonlóan – korlátozhatatlan lenne, de mindenképpen azzal jár, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jognak valójában igen kevés joggal szemben kell csak engednie, azaz a véleményszabadságot korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni.”

A megszorító értelmezés kötelezettsége nyilvánvalóan vonatkozik a szabálysértési jogszabályokra is. E megszorító értelmezés alapján megállapítható, hogy bár a nyilvános rendezvényen véleményét bekiabálással kifejezésre juttató személy magatartása bár alkalmas lehet megbotránkozás keltésére, nem tekinthető kihívóan közösségellenesnek, mivel olyan alkotmányos joggyakorlásnak minősül, amelyet kellemetlen vagy sértő volta ellenére is véd a véleménynyilvánítás Alaptörvényben elismert szabadsága. Ez az értelmezés van összhangban a 30/1992. (V. 26.) AB határozat azon kitételével, amely szerint az „Alkotmány a szabad kommunikációt – az egyéni magatartást és a társadalmi folyamatot – biztosítja [...]. Ebben a processzusban helye van minden véleménynek, jónak és károsnak, kellemesnek és sértőnek egyaránt, különösen azért, mert maga a vélemény minősítése is e folyamat terméke.”

Álláspontom szerint az olyan típusú véleménynyilvánítás, amellyel a panaszos is élt, abban az esetben megy túl véleményszabadság által védett körön, ha a társadalmi kommunikációs folyamatban részt vevő egyéb szereplőket megakadályozza, hogy saját álláspontjukat megjelenítsék, ha tehát olyan módon vagy eszközzel él az érintett a rendezvényen megjelenő közszereplő bírálatának jogával, amely a ellehetetleníti, vagy nagyon jelentősen megnehezíti a közszereplő számára mondanivalójának eljuttatását a közönséghez, illetve a közönség számára a közszereplő mondanivalójának megismerését. Ebben az esetben van ugyanis az alapjogi mérlegelés másik oldalán olyan alapvető jog, illetve méltányolható érdek, amely az alkotmányos joggyakorlás korlátozásának legitim indoka lehet.

Jelen esetben erre utaló adat nem volt, a bekiabálás és sípolás nem akadályozta meg a polgármestert, hogy beszédét megtartsa, és a közönség tagjait sem gátolta meg senki, illetve semmi abban, hogy a panaszos elhallgattatásának megkísérlése helyett tőle eltávolodva igyekezzenek olyan pozícióba kerülni, ahol a panaszos tevékenysége nem zavarja őket a polgármesteri felszólalás meghallgatásában.

Az a fajta véleménynyilvánítás, amellyel a panaszos élt, szinte bizonyosan megbotránkozást okoz a bírált közszereplő szimpatizánsaiban, illetve azokban, akik ünnepelni érkeznek a kérdéses rendezvény színhelyére. Amennyiben a Testület azt az álláspontot foglalja el, hogy ilyen esetekben a rendőrség – a garázdaság gyanújára hivatkozva – alappal hívhatja fel a véleményét kinyilvánító személyt tevékenysége abbahagyására, gyakorlati hatását tekintve ellehetetleníti a véleménynyilvánítás ilyen, jelentős hagyományokkal bíró formáját.

Álláspontom szerint ezért – minthogy a bíralt közszereplő üzenete eljuttatása megakadályozásának veszélye jelen esetben bizonyosan nem állt fent – a Testületnek a rendőrség garázdaság – és annak folyományaként rendzavarás – gyanújára való hivatkozását és az ezen alapuló intézkedéssorozatot nem lett volna szabad jogszerűnek elfogadni.

4) Visszacsatolva a fenti gondolatmenet végkövetkeztetését a 152/2009. (VI. 3.) számú állásfoglalásban tárgyalt ügghöz, a következőket kell rögzíteni.

Kétségtelen, hogy a korábbi ügyben ugyanúgy megbotránkoztak (hasonlóképpen is reagáltak) az ügy panaszosa körül álló, az állami ünnepen megjelenő miniszterelnökkel szimpatizáló személyek, mint jelen esetben.

Ha elfogadjuk a Testület jelen ügyben követett érvelését, akkor a korábbi ügyben is helye lett volna garázdaság gyanújára hivatkozva a panaszos előállításának, és a rendőrség csupán azt a hibát követte el, hogy nem erre a szabálysértésre, hanem az egyesületi, gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértésére hivatkozott.

A Testület gyakorlata szerint ha egy rendőri intézkedésnek megvan a ténybeli alapja, és csupán az intézkedés jogcímének meghatározása téves, a Testület nem a korlátozott alapjog, hanem a tisztességes eljáráshoz fűződő jog megsértését állapítja meg. A Testület azonban a 152/2009. (VI. 3.) számú állásfoglalásban – véleményem szerint helyesen – a panaszos véleménynyilvánítási jogának és személyi szabadságának megsértését is megállapította, tehát a korábbi döntésével a jelen ügyben elfoglalt álláspontja egyáltalán nem konzisztens.

5) A Testület többségi állásfoglalása is idézi, és én is szükségesnek tartom megemlíteni „a rendőrkapitány azon tájékoztatását is, miszerint figyelemmel a rendezvény kulturális jellegére, a bekiabálásokkal a panaszos mások gyülekezési jogát nem zavarhatta, így ekkor még intézkedést nem kezdeményezett. A panaszos ismételt kiabálásai után ugyanakkor a tömegben hangos szóváltás alakult ki, melynek okán G. F. r. századossal a rendőrkapitány a jelzett helyre ment. A rendőrkapitány azt tapasztalta, hogy a panaszost több ember veszi körül, és vonja kérdőre kiabálása, valamint a megemlékezés és az ünneplő tömeg megzavarása okán. A kialakult helyzet miatt a rendezvényt biztosító L. J. r. százados kezdett intézkedésbe.”

A rendőrség tehát elismeri, hogy tulajdonképpen nem a panaszos bekiabálásai, hanem az annak nyomán kialakult szóváltás miatt kezdett intézkedni, ezt a szóváltást azonban – ahogy azt a felvételek és a meghallgatott személyek előadásai is alátámasztják – nem a panaszos kezdeményezte, hanem a körülötte állók, akik megpróbálták elérni, hogy a panaszos a – számukra kellemetlen – véleménynyilvánításával hagyjon fel.

Álláspontom szerint a rendőrségi beszámoló maga is azt támasztja alá, hogy a panaszossal szemben nem a saját magatartása miatt, hanem környezetének a magatartására adott

válaszával összefüggésben léptek fel a szabálysértési jog eszközeivel, ami önmagában is alátámasztaná a fellépés jogszerűtlenségét.

Fentiekre tekintettel úgy gondolom, hogy meg kellett volna állapítani az előállítás és a testi kényszer alkalmazásának jogszerűtlenségét, és – a Testület által megsértettként felsorolt alapjogok mellett – a panaszos véleménynyilvánítási jogának megsértést is.

Budapest, 2012. december 19.

dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

A különvéleményhez csatlakozom.

dr. Féja András
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESZTÜLET